QORTI TAL-APPELL
(SEDE INFERJURI)

S.T.O. PRIM IMHALLEF MARK CHETCUTI

Illum l-Erbgha, 1 ta' Gunju ta' 2022

Numru 1

Rikors Nru. 299/2016

Automated Revenue Management Services Limited f'isimha propju u ghan-nom ta' Enemalta plc u l-Korporazzjoni tas-Servizzi tal-Ilma

vs

Concetta Avallone bhala eredi ta' Mary Gatt

Il-Qorti,

Rat ir-rikors tal-appellanti Concetta Avallone mis-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Malta) tat-13 ta' Lulju 2021 li biha cahdet it-talbiet taghha u ikkonfermat bhala titolu ezekuttiv ezegwibbli l-ittra ufficjali numru 2992/2016 mibghuta lill-attrici ai termini tal-artikolu 466 tal-Kap. 12;

Rat ir-risposta tal-appellata ARMS Limited li issottomettiet li l-appell ghandu jigi michud u s-sentenza konfermata;

Rat l-atti kollha u semghet lid-difensuri tal-partijiet;

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Malta) li fuqha huma impernjati l-ilmenti tal-appellanti li tghid hekk:

Ikkunsidrat:
Illi jirrizulta li r-rikorrenti kienet bieghet il-propjeta taghha li tinsab gewwa l-Imsida wara li kienet wirtet din il-proprjeta wara l-mewt ta' omma fis-sena 2007 skont il-kuntratt ta' bejgh li hija stess esebiet. Kien biss fit-30 ta' Novembru 2016 li hija giet infurmata b'permezz ta' ittra ufficcjali sabiex thallas il-kontijiet pendenti inkluz multi. Illi gara li dan il-kont bin-numru 101000206895 kien gie maghluq izda ebda hlas ta' kontijiet ma kien sar. Illi wara li kien inghalaq u d-dar in kwistjoni kienet giet demolita, kienu saru applikazzjonijiet ohrajn ghal meters ohra. Illi dan il-meter tar-residenza tar-rikorrenti qatt ma kien hemm talba sabiex jitnehha jew inkella trasferit fuq haddiehor anki meta kien sar il-bejgh tieghu.

Il-Preskrizzjoni
Illi r-rikorrenti qajmet l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni u dan taht dak li hemm fl-artikolu 2156(f) tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta. Illi sabiex r-rikorrenti tipprova l-kaz taghha dwar dan il-fatt intalab jigu esebiti ittri ufficjali ohrajn. Illi fil-fatt hareg li l-unika ittra ufficcjali li kienet inbghatet kienet dik tat-30 ta' Novembru 2016. Illi r-rikorrenti ghalhekk qajmet din l-eccezzjoni sabiex tghid li l-ammont ma kienx dovut jew almenu in parti ghaliex mill-ewwel kontijiet kienu ghaddew aktar minn hames snin u ghalhekk din il-Qorti sejra tghaddi biex tara din l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni.

Ikkunsidrat
Il-preskrizzjonijiet eccepita mill-attrici hija s-segwenti l-artikoli 2156(f) tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta. Huwa wkoll fatt li meta l-Qorti tiddetermina li l-preskrizzjoni partikolari eccepita ma tkunx applikabbli ghal kaz in ezami, mhux il-kompitu taghha li toqghod tindaga u tara hija stess liema hija l-preskrizzjoni li taqa' fiha din l-azzjoni. Il-Qorti hija marbuta taht dak li jghid l-artikolu 2111 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta fejn il-qorti ma tistax *ex officio* taghti effett ghall-preskrizzjoni, jekk din ma tigix eccepita mill-parti interessata. Illi pero fi kwalunkwe kaz il-preskrizzjoni msemmija taht l-artikolu 2156(f) tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta hija dik ta' hames snin.

Illi f'dan il-kaz l-istess socjeta' konvenuta opponiet ghal kwistjoni tal-preskrizzjoni. Sejra ssir referenza ghal kawza fl-ismijiet **Fenech Plant Hire Limited vs P. Montebello**, deciza fit-13 ta' Marzu 2009 intqal hekk mill-Qorti tal-Appell:-

> "*Hu ben saldat fid-dottrina legali u fil-gurisprudenza illi meta tigi opposta l-preskrizzjoni l-konvenut ma ghandu ghalfejn jipprova xejn izjed hlief id-dekorriment taz-zmien. Jaggrava fuq l-attur illi jiddemostra illi dik il-preskrizzjoni ma kienetx ammissibbli ghall-fattispeci tal-kawza, jew, alternattivament, jekk applikabbli, li dik l-istess preskrizzjoni giet sospiza jew interrotta. Jinzel minn dan illi l-perkors li suppost kellha ssegwi l-ewwel Qorti kellu jkun dan:-*
> *(1) Ir-ricerka u l-verifika jekk il-preskrizzjonijiet eccepiti, jew xi wahda minnhom, kienux jew le opponibbli ghat-talba;*
> *(2) F'kaz ta' applikabilita` ta' xi wahda minnhom, jekk il-perijodu preskrittiv giex interrott ghal motiv dedott mis-socjeta` attrici;*
> *(3) Stabbilita din l-interruzzjoni, id-determinazzjoni tal-mument storiku li fih avverat.*"

Illi wara li gie determinat taht liema artikolu tal-Ligi l-azzjoni tista' tkun preskritta issa irid jigi kkunsidrat jekk ir-rikorrent bhala l-eccipjent tal-preskrizzjoni f'dan il-kaz, tax effett lill-preskrizzjoni minnu eccepita billi segwa l-procedura rikjesta *ad validitatem* mill-Artikolu 2160 tal-Kodici Civili. Illum dan l-Artikolu jistipola illi:-

> *(1) Il-preskrizzjonijiet imsemmija fl-artikoli 2147, 2148, 2149, **2156** (enfazi tal-Qorti) u 2157, m'għandhomx effett jekk il-partijiet li jeċċepuhom, ma jagħtux ġurament minn jeddhom waqt il-kawża li mhumiex debituri, jew li ma jiftakrux jekk il-ħaġa ġietx imħallsa.*

L-imsemmi l-Artikolu 2160 kif emendat bis-sahha tal-emendi introdotti bl-Att I tal-2017 u immedjatament wara, bl-Att VIII tal-2017. Illi din il-kawza gie intavolata fis-6 ta' Dicembru 2016 fejn l-Att I dahal fis-sehh nhar it-13 ta' Jannar 2017 u l-Att VII tal-2017 dahal fis-sehh nhar l-24 ta' Frar 2017. Illi ghalhekk dawn l-emendi kienu gahdhom ma dahlux fis-sehh meta giet intavolata din il-kawza. Illi kif gie ritenut fis-sentenza ricenti fl-ismijiet **P&S Limited et vs Noel Zammit et**, deciza fis-16 ta' Frar 2018 moghtija mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili, fejn gie trattat l-emendi li saru fl-Artikolu 2160:-

> *"… l-eccezzjoni taht artiklu 2156(f) u (d) tal-Kodici Civili ma tirnexxix ghas-semplici raguni li jkunu ghaddew hames snin. It-terminu imsemmi fir-rigward tal-artikli 2156(d) u (f) tal-Kodici Civili huwa biss wiehed u mhux l-uniku ingredjent biex tirnexxi din id-difiza. Dak li jiddisponi dan l-artiklu jrid ikun abbinat mal-ingredjent l-iehor kumulattiv ta' natura procedurali, li jikkommina l-artiklu 2160 (1) tal-Kodici Civili."*

Illi wkoll fis-sentenza mghotija mill-Qorti tal-Appell (sede Inferjuri) fid-decizjoni **Bottega del Marmista Ltd vs. Paul Mifsud et** (App Civ 286/2015) moghtija fis-26 ta' Jannar 2018 gie enfasizzat li:-

> *"Bl-emenda li saret bl-Att 1 tal-2017 il-legislatur impona fuq il-konvenut l-obbligu li jiehu l-gurament u fin-nuqqas il-konvenut ma jkunx jista' jiehu beneficcju mill-preskrizzjonijiet qosra. Ovvjament, l-konsegwenzi legali li zviluppaw mill-gurisprudenza dwar il-gurament decizorju li ssemmew mill-ewwel qorti f'pagni 19 u 20 tas-sentenza, kienu japplikaw f'xenarju partikolari cjoe' meta l-attur jaghti l-gurament lill-konvenut. Fil-kaz in ezami l-konvenuti xehedu minn jeddhom. Il fatt li hi l-ligi li timponi fuq il-konvenut li jixhed biex ikun jista' jinvoka l-preskrizzjonijiet qosra, ma jbiddel xejn. Ghaldaqstant, illum irrispettivament x'jixhed il-konvenut minn jeddu meta jiehu l-gurament kontemplat fl-artikolu 2160 tal-Kodici Civili, l-attur ghandu kull dritt li jaghti prova li kien hemm interruzzjoni jew rinunzja ghall-preskrizzjoni. Din kienet wara kollox ukoll il-posizzjoni qabel l-emenda talartikolu 2160 tal-Kodici Civili meta l-konvenut kien jaghzel li jixhed minn jeddu."*

Illi ghalhekk f'dan il-kaz l-applikazzjoni tal-artikolu 2160 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta japplika minhabba li dawn il-proceduri sehhew wara li dahal fis-sehh il-procedura msemmija fl-artikolu 2160 tal-Kap 12 tal-Ligijiet ta' Malta. Illi madankollu, il-Qorti hija marbuta li tapplika dak li hemm fil-Ligi u mix-xiehda tal-istess rikorrenti ma hemm xejn bhala indikazzjoni li hija bil-gurament li r-rikorrenti mhux debitrici. Illi l-istess attrici fix-xhieda taghha ghamlet referenza biss li hija qatt ma rceviet dokumenti jew kontijiet. Huwa minnhu li hija qalet li qatt ma halset u ghalhekk dan il-kliem biss ma jfissirx li hija ma halsitx ghax ma kienux dovuti. Illi ghalhekk l-eccezzjoni tar-rikorrenti dwar il-prekrizzjoni ma tistax tirnexxi inkwantu fl-ebda hin ma r-rikorrent iddikjarat bil-gurament taghha illi mhiex debitrici jew li ma tiftakarx jekk hallsitx il-kontijiet tal-ARMS skont ma' jitlob l-Artiklu 2160(1) tal-Kodici Civili, hekk kif emendat.

Illi ghalhekk il-Qorti wara li rat dak li hemm fl-artikolu 2160 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta ma tistax tilqa' t-talba tal-preskrizzjoni.

Mertu

Illi r-rikorrenti ssostni li hija qatt ma rceviet xi kont jew xi informazzjoni ohra rigward il-meter li kien installat fil-propjeta' li kienet ta' ommha. Illi wkoll qalet li qatt ma kien

hemm talba sabiex jigi trasferit dan il-meter fuq haddiehor. Hija kienet bieghet l-istess propjeta' fejn kien il-meter u illum il-gurnata twahhlu meters ohrajn fuq isem haddiehor minhabba li din ir-residenza giet demolita u minfloka hemm propjeta' ohra. Illi mill-provi prodotti hareg b'mod car li lanqas fil-kuntratt ta' bejgh ta' din il-propjeta' ma hemm imnizzel ghal xi talba dwar trasferimenti tal-arloggi tas-servizzi tad-dawl u l-ilma. Illi kien biss wara li telghet tixhed fil-mori ta' dawn il-proceduri li semmiet li giet infurmata li l-arloggi kienu tnehhew fejn wara kien gie konfermat mir-rapprezentant tas-socjeta konvenuta ARMS Ltd, li l-kont kien inghalaq u twahhlu meters ohrajn fil-propjeta' l-gdida li telghet minflok fejn kien hemm ir-residenza l-antika. Illi kien ghalhekk ukoll li inharget multa ta' elf u hames mitt Euro (Euro1500) bl-applikazzjoni tal-artikolu 39 tal-Legislazzjoni Sussidjarja 545.03, u dan apparti l-kontijiet li kienu ghadhom ma thalsux. Illi minn imkien ma hareg li fil-fatt kien sar xi trasferiment ta' dan il-meter u ghalhekk baqghet l-istess rikorrenti bhala responsabbli bhala werrieta ta' ommha.

Illi pero minn dak li qalet l-istess rikorrenti hija qatt ma ghamlet talba sabiex dan il-meter jigi trasferit minn maghha ghal terzi persuni. Illi ghalhekk dan il-fatt jibqa' juri li r-responsabilita' tal-konsumatur baqghet fuqha. Illi wkoll huwa cert li ma kienx hemm talba mis-sidien il-godda jew inkella mill-istess rikorrenti li jitnehha dan il-meter minn gewwa dan il-post fejn kien jinstab. Illi kien fl-istess responsabilita' tal-istess attrici li tara jekk fil-fatt kienx sar l-istess trasferiment specjalment meta din il-propjeta' giet mibjugha fis-sena 2007. Illi ghalhekk din ir-responsabilita' tibqa' tippersisti sakemm issir it-trasferiment tal-istess meter. Illi ghalkemm huwa minnhu li hija ma baqghetx sid tal-post fejn kien jinstab dan il-meter, pero hija kellha tizgura li jsir it-trasferiment minn fuqha ghal fuq terza persuna u dan specjalment wara li sar il-bejgh.

Decide

Ghaldaqstant din il-Qorti tiddeciedi li tichad it-talba rikorrenti billi tiddikjara li t-talba maghmula bl-ittra ufficcjali numru 2992/2016 mibghuta lir-rikorrenti ai termini tal-Artikolu 466 tal-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta fl-ismijiet Automated Revenue Management Services Ltd vs Concetta Avallone ghandha tigi esegwita bhala titolu esekuttiv.

Bl-ispejjez kontra r-rikorrenti Concetta Avallone inkluz dik tal-ittra ufficjali numru 2992/16 bl-imghaxijiet legali mit-30 ta' Novembru 2016 (data tal-Ittra Ufficjali) sal-pagament effettiv.

Ikkunsidrat

L-aggravji tal-appellanti huma s-segwenti:

1. Li l-ewwel Qorti naqset milli tqis u tiddeciedi dwar it-talba taghha li ma kinitx l-uniku legittimu kontradittur ghall-ittra ufficjali mibghuta lilha minn ARMS Limited;

2. L-ewwel Qorti applikat b'mod restrittiv l-artikolu 2160 rigward il-gurament li ghandu jittiehed meta tigi eccepita l-preskrizzjoni taht l-artikolu 2156(f) tal-Kap. 16 ghaliex bhala fatt l-appellanti irrifjutat u opponiet ghal hlas meta xehdet.

L-ewwel aggravju

Din il-Qorti tqis li dan l-aggravju jisthoqqlu jigi milqugh. Jirrizulta mill-kuntratt ta' bejgh tal-proprje2ta in kwistjoni datat 12 ta' Gunju 2007 Dok. CA2 a fol 36 tal-process, Concetta Avallone kienet sid ta' 7/12 tal-proprjeta u r-rimanenti 5/12 kienu jappartjenu lil terzi. Kwindi ghall-integrita tal-gudizzju t-talba tal-appellanti li jissejjhu f'dawn il-proceduri anki s-sidien l-ohra tal-proprjeta kienet gustifikata. L-istess ARMS Limited fir-risposta ghar-rikors promotur talbu li jigu msejha fil-proceduri s-sidien l-ohra. Ghal xi raguni din it-talba li fuqha kien hemm qbil miz-zewg partijiet baqghet mhix mistharrga u deciza. Ghalhekk il-Qorti tqis li l-process gie vizjat b'dan in-nuqqas u s-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Malta) monka u nulla.

Decide

Ghal ghal dawn ir-ragunijiet l-Qorti qed tilqa' l-appell ta' Concetta Avallone, u tannulla s-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Malta) tat-13 ta' Lulju 2021, u tibghat l-atti lura lill-ewwel Qorti biex jiddahhlu fil-proceduri s-sidien kollha tal-fond li dwaru hemm disputa u jerga' jsir is-smigh tal-procedruri mill-gdid. Spejjez fic-cirkostanzi jibqghu bla taxxa.

Mark Chetcuti
Prim Imhallef

Anne Xuereb
Deputat Registratur